

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 95/2025-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], občan [REDAKOVANÉ], zastúpeného IN FORO – AYRUMYAN advokátska kancelária s. r. o., Uhrova 4, Bratislava, proti postupu Správneho súdu v Bratislave v konaní sp. zn. TT-20S/35/2022 (do 31. mája 2023 Krajského súdu v Trnave v konaní sp. zn. 20S/35/2022) takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Správneho súdu v Bratislave v konaní sp. zn. TT-20S/35/2022 (do 31. mája 2023 Krajského súdu v Trnave v konaní sp. zn. 20S/35/2022) **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Správnemu súdu v Bratislave **prikazuje**, aby v konaní sp. zn. TT-20S/35/2022 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **1 500 eur**, ktoré mu **je** Správny súd v Bratislave **povinný** vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Správny súd v Bratislave **je povinný** zaplatiť trovy konania právnemu zástupcovi sťažovateľa **582,14 eur** do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 16. septembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom správneho súdu

v konaní sp. zn. TT-20S/35/2022 [do 31. mája 2023 Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) v konaní sp. zn. 20S/35/2022]. Navrhuje, aby ústavný súd prikázal správny súd v napadnutom konaní konať bez zbytočných prieťahov. Žiada priznanie finančného zadost'učinenia 10 000 eur a náhrady trov právneho zastúpenia 582,14 eur.

2. Ústavný súd ústavnú s'ťažnosť s'ťažovateľa predbežne prerokoval a uznesením č. k. III. ÚS 95/2025-13 z 13. februára 2025 ju prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Skutkový stav veci a argumentácia s'ťažovateľa

3. S'ťažovateľ sa správnu žalobou podanou na Krajskom súde v Bratislave 26. novembra 2021 domáhal preskúmania zákonnosti administratívneho rozhodnutia zo 14. októbra 2021, ktorým bolo zamietnuté jeho odvolanie proti prvostupňovému rozhodnutiu oddelenia cudzineckej polície z 13. mája 2021 o zamietnutí jeho žiadosti o udelenie dlhodobého pobytu na území Slovenskej republiky, a to z dôvodu nesúhlasného stanoviska Slovenskej informačnej služby. Uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/333/2021-3 z 23. februára 2022 bola vec postúpená krajskému súdu, ktorému bol súdny spis predložený 20. apríla 2022.

4. S'ťažovateľ uviedol, že sa žiadosťou zo 16. mája 2022 a z 20. januára 2023 domáhal, aby krajský súd nariadil termín pojednávania. S'ťažovateľ 22. decembra 2023 podal na správnom súde s'ťažnosť na prieťahy v napadnutom konaní, ktorú do podania ústavnej s'ťažnosti správny súd nevybavil. Podaniami z 21. februára 2024 a 10. júna 2024 s'ťažovateľ urgoval správny súd o rozhodnutie vo veci samej v súlade s nálezom ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 17/2022 zo 14. februára 2024.

5. S'ťažovateľ namieta celkovú dĺžku napadnutého konania, počas ktorej nebolo vo veci meritórne rozhodnuté. S'ťažovateľ rozporuje postup krajského súdu, ktorý ani po jeho žiadostiach nenariadil pojednávanie, čo by jeho právnu neistotu mohlo zmierniť alebo úplne odstrániť. Správny súd tiež nereagoval na urgencie s'ťažovateľa o vydanie meritórneho rozhodnutia. S'ťažovateľ nepovažuje vec za právne zložitú. Zbytočnými prieťahmi v napadnutom konaní je spôsobovaný stav, keď sa s'ťažovateľ nachádza sústavne v stave právnej neistoty. Všeobecné súdy preto svojou nečinnosťou porušili jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

6. Význam sporu s'ťažovateľ vzhladá v skutočnosti, že je občanom [REDAKOVANÉ] a má opodstatnený strach o svoju bezpečnosť, slobodu slova a svoje základné ľudské práva a slobody na území vlastnej krajiny. Keďže nemá istotu, či sa bude môcť zdržiavať na území Slovenskej republiky, v súčasnosti sa nachádza na Ukrajine, kde prebieha vojnový konflikt. Z obavy o svoj život sa usiluje, aby čo najrýchlejšie odtiaľ odišiel a získal dlhodobý pobyt na území Slovenskej republiky.

III.

Vyjadrenie správneho súdu

7. Správny súd vo svojom vyjadrení okrem chronológie úkonov vykonaných v napadnutom konaní uviedol, že predmetná vec vykazuje bežnú skutkovú a právnu zložitosť a neboli zistené prieťahy spôsobené s'ťažovateľom a ani správnym súdom. Zároveň bol nariadený termín pojednávania na 24. apríl 2025. Správny súd postupuje pri rozhodovaní vecí podľa poradia, v akom napadli, a podľa priority vecí, pričom medzi prednostné veci patria najmä veci podliehajúce zákonným

lehotám. Táto vec sa preto nedostala skôr na poradie, pretože jej predchádzajú iné staršie a prednostné veci.

8. Správny súd považoval za zavádzajúce tvrdenie sťažovateľa, že jeho sťažnosť na prietahy v napadnutom konaní nebola vybavená. Sťažovateľ ju doručil súdu nepríslušnému na jej vybavenie, t. j. krajskému súdu, ktorý ju 3. januára 2024 postúpil správne súdu. Sťažnosť bola vyhodnotená ako nedôvodná prípisom z 8. februára 2024, ktorý bol právne zástupcovi sťažovateľa doručený 15. februára 2024. Správny súd preukázal tieto svoje tvrdenia zaslaním daného prípisu spolu s doručenkou preukazujúcou jeho doručenie právne zástupcovi sťažovateľa, ktoré boli pripojené ako prílohy k vyjadreniu správneho súdu.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

IV.1. Všeobecné judikatúrne východiská:

9. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako tak aj pri práve na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) v jeho všeobecnom poňatí je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu (II. ÚS 26/95, I. ÚS 47/96, I. ÚS 57/97, I. ÚS 10/98, I. ÚS 34/99, II. ÚS 12/01, I. ÚS 89/02, IV. ÚS 205/03, IV. ÚS 535/2013, I. ÚS 582/2015, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 64/2020). Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) sa splní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty týkajúcej sa svojich práv (pozri napr. II. ÚS 26/95, II. ÚS 48/96, I. ÚS 55/97, I. ÚS 10/98, IV. ÚS 535/2013, I. ÚS 582/2015, I. ÚS 760/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 64/2020).

10. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04, I. ÚS 398/2016) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v napadnutom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07).

IV.2. Posúdenie veci:

11. Predmet napadnutého konania možno považovať za štandardný, nijako sa nevymykajúci bežnej rozhodovacej činnosti správnych súdov, a preto podľa názoru ústavného súdu dĺžka napadnutého konania nebola ovplyvnená skutkovou či právnou náročnosťou prerokovávanej veci. Napokon skutočnosť, že by táto vec bola mimoriadne skutkovo a právne zložitá, netvrdil ani správny súd. Ústavný súd dodáva, že predmet napadnutého konania nie je časovo zvlášť prioritizovaný, aj keď je nesporné, že výsledok napadnutého konania je pre sťažovateľa vzhľadom na jeho ďalší život nepochybne dôležitý (bod 6) a ústavný súd v žiadnom prípade nemá v úmysle tento význam zľahčovať. Povaha napadnutého konania vzhľadom na dôsledky na život sťažovateľa podmieňovala prísnejšie hodnotenie jeho priebehu ústavným súdom z toho hľadiska, či v ňom postupom správnych súdov došlo nečinnosťou alebo neefektívnou činnosťou k zbytočným prietahom.

12. Správanie strany sporu je druhým kritériom pri rozhodovaní, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom. Ústavný súd nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by signalizovali nedostatočnú aktivitu či súčinnosť zo strany sťažovateľa. Sťažovateľ bol aktívny, keďže dvakrát požiadal krajský súd o nariadenie pojednávania. Zároveň sťažovateľ podal správne mu súdu návrh na podanie návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov a aj dve urgencie o rozhodnutie vo veci samej v súlade s nálezom ústavného súdu č. k. PL. ÚS 17/2022-96 z 13. decembra 2023. Na druhej strane ústavný súd nepomína, že k predĺženiu napadnutého konania prispelo aj nesprávne adresovanie správnej žaloby sťažovateľom Krajskému súdu v Bratislave, ktorý v dôsledku absencie svojej miestnej príslušnosti túto vec postúpil krajskému súdu.

13. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu čl. 48 ods. 2 ústavy, bol postup krajského súdu a správneho súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd zistil, že ich postupom v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, pričom plynulému postupu im nebránila žiadna zákonná prekážka (II. ÚS 3/00, III. ÚS 46/04).

14. Napadnuté konanie prebieha viac ako 3 roky a dosiaľ nie je právoplatne skončené, pretože dosiaľ nebolo vydané rozhodnutie vo veci samej.

15. Okolnosťou, ktorá narušila plynulosť napadnutého konania, bola úplná nečinnosť krajského súdu a správneho súdu, a to v období od 24. januára 2023, keď krajský súd vyzval žalovaného na vyjadrenie sa k replike sťažovateľa, do 10. marca 2025, keď správny súd nariadil pojednávanie na 24. apríl 2025 (skoro 2 roky a 2 mesiace).

16. Obranu správneho súdu spočívajúcu v poukázaní na nedostatočný počet sudcov, na vysoký počet vecí (5 766) prevzatých od správnych kolégií Krajského súdu v Bratislave, Krajského súdu v Nitre a krajského súdu a z toho vyplývajúcu neprímeranú zaťaženosť senátov nemožno akceptovať vzhľadom na konštantnú judikatúru ústavného súdu (napr. I. ÚS 127/04, II. ÚS 311/06). Úlohou zmluvných štátov dohovoru je nastaviť si svoj právny systém takým spôsobom, aby boli súdy schopné zaručiť každému právo na rozhodnutie v primeranej lehote (rozsudok Veľkej komory ESLP vo veci Sürmeli proti Nemecku z 8. 6. 2006, sťažnosť č. 75529/01, bod 129). Chronické, dlhotrvajúce preťaženie súdov nemôže ospravedlniť neprímeranú dĺžku konania (rozsudok ESLP vo veci Probstmeier proti Nemecku z 1. 7. 1997, sťažnosť č. 20950/92, bod 64). Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných priet'ahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobu obmedzenú personálne kapacity príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03).

17. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 48/96, II. ÚS 52/99, III. ÚS 17/02) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné priet'ahy v súdnom konaní.

18. Ako nedôvodnú vyhodnotil ústavný súd aj obranu správneho súdu o nutnosti prioritne vybavovať veci z hľadiska nápadu staršie, ako bola vec sťažovateľa. Ústavný súd už judikoval, že súd v procese rozhodovania poskytuje okrem iného aj ochranu základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Nesplnenie tejto povinnosti však nemôže stratiť charakter protiprávnosti dôsledným uplatňovaním pravidla o vybavovaní jednotlivých vecí podľa poradia ich nápadu. V opačnom prípade by zásah do základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v jednom konaní automaticky ospravedlňoval porušenie tohto práva v konaní o neskoršej žalobe (III. ÚS 572/2022, uverejnené v ZNaU č. 51/2022).

19. Ústavný súd konštatuje, že celková dĺžka napadnutého konania bola ovplyvnená nečinnosťou krajského súdu a správneho súdu. Krajský súd a ani správny súd teda nezvolili procesný postup smerujúci k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ stále nachádza. Je zrejmé, že len rýchla ochrana subjektívnych práv môže byť dostatočne spravodlivá a účinná, šetriaca náklady nielen účastníkov konania, ale aj samotného súdu a pôsobí aj preventívno-výchovne či stabilizujúco a dôveryhodne na ostatných občanov.

20. Na základe už uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že postupom krajského súdu a správneho súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

21. Ústavný súd uvádza, že s účinnosťou od 1. júna 2023 boli zriadené viaceré správne sudy. V zmysle § 3 ods. 3 písm. b) zákona č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov prešiel výkon správneho súdnictva z Krajského súdu v Bratislave, Krajského súdu v Nitre a krajského súdu na správny súd, ak § 4 ods. 1 neustanovuje inak. S ohľadom na uvedené, ako aj vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal správne mu súdu, aby v ňom konal bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

V.

Finančné zadosťučinenie

22. Sťažovateľ žiadal o priznanie finančného zadosťučinenia 10 000 eur z dôvodov uvedených v bode 4 až 6.

23. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

24. Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení jeho výšky ústavný súd musí zohľadniť konkrétne okolnosti posudzovanej veci, najmä dĺžku napadnutého konania, povahu a rozsah práv sťažovateľa, ktoré boli porušené, predmet konania a jeho význam pre sťažovateľa.

25. Na základe komplexného posúdenia uvedených kritérií dospel ústavný súd k záveru, že v danom prípade je spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľovi 1 500 eur podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých

zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) (bod 3 výroku tohto nálezu). Ústavný súd zároveň nevyhovel časti ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ žiadal priznať finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu (bod 5 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

26. Pri výpočte trov právneho konania ústavný súd vychádzal z ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

27. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2024 zodpovedá sume 343,25 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky). Sadzba za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý priznaný úkon právnej služby vykonaný v roku 2024 je 13,73 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky).

28. Ústavný súd uvádza, že sťažovateľovi by patrila náhrada trov konania pred ústavným súdom 856,75 eur vrátane dane z pridanej hodnoty [ďalej len „DPH“ (ústavný súd považuje za preukázané, že právny zástupca sťažovateľa je platiteľom DPH)], a to za 2 úkony právnej pomoci vykonané v roku 2024, t. j. prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom [§ 13a ods. 1 písm. a) vyhlášky] a písomné podanie ústavnej sťažnosti [§ 13a ods. 1 písm. c) vyhlášky], dvakrát paušálnu náhradu hotových výdavkov v roku 2024. Pri určení výšky sadzby DPH ústavný súd postupoval podľa § 27 ods. 5 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“), v zmysle ktorého sa pri zmene sadzby dane použije pri každom vzniku daňovej povinnosti sadzba dane platná v deň vzniku daňovej povinnosti. Keďže daňová povinnosť právneho zástupcu sťažovateľa vznikla dňom dodania služby (§ 19 ods. 2 zákona o DPH), pri úkonoch právnej služby realizovaných a vyúčtovaných do 31. decembra 2024 použil ústavný súd sadzbu dane z pridanej hodnoty vo výške 20 %. Ústavný súd však priznal právneho zástupcu sťažovateľa trovy konania pred ústavným súdom 582,14 eur podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde, t. j. vo výške, ktorú sám uviedol v petite ústavnej sťažnosti (bod 4 výroku tohto nálezu).

29. Priznanú náhradu trov konania je správny súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (bod 4 výroku tohto nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. marca 2025

Robert Šorl
predseda senátu